

СЕКЦІЯ 3 ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 347.932

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБЧИСЛЕННЯ, ПОНОВЛЕННЯ, ПРОДОВЖЕННЯ ТА ЗУПИНЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Буга В.В., к. ю. н., доцент
Донецький юридичний інститут МВС України

Стаття присвячена загальним положенням про обчислення, поновлення, продовження та зупинення процесуальних строків.

Ключові слова: процесуальні строки, обчислення процесуальних строків, поновлення процесуальних строків, продовження процесуальних строків, зупинення процесуальних строків.

Статья посвящена общим положениям об исчислении процессуальных сроков, возобновлении процессуальных сроков, продлении и приостановлении процессуальных сроков.

Ключевые слова: процессуальные сроки, исчисление процессуальных сроков, возобновление процессуальных сроков, продление процессуальных сроков, приостановление процессуальных сроков.

Buga V.V. GENERAL PROVISIONS ON CALCULATION, RENEWAL, EXTENSION AND STOP PROCEDURAL TERMS

The article is devoted to the general provisions on the calculation of procedural deadlines, renewal of procedural deadlines, extension and suspension of the procedural deadlines.

Key words: procedural terms, calculation of procedural deadlines, renewal of procedural deadlines, extension of procedural terms, suspension of the procedural deadlines.

Постановка проблеми. Правильне встановлення порядку обчислення процесуальних строків має важливе значення для своєчасності вчинення процесуальних дій та виконання завдань судочинства, враховуючи публічно-правовий характер процесуальних строків та їх роль у своєчасності захисту прав.

Ступінь розробленості проблеми. Аналізу цього явища присвячені роботи О.В. Андрийчук, С.С. Бичкової, Ю.В. Білоусова, В.В. Комарова, В.А. Кройтора, С.Г. Кузьменка, В.В. Луспенника, О.В. Рожнова, С.Я. Фурси, М.М. Ясинка та інших вчених.

Мета статті – визначення встановленого законом обчислення процесуальних строків, їх поновлення, продовження та зупинення в тих випадках, коли суб'єкти цивільного судочинства з певних причин не вчинили відповідних процесуальних дій.

Виклад основного матеріалу. У цивільному процесуальному праві час і праввідносини знаходять своє вираження в наступних формах: тривалість, послідовність, одночасність, завчасність, негайність, вказівка на подію або дію, момент часу і датування.

Обчислення процесуальних строків – моментів у часі здійснюється просто: процесуальні строки, що визначаються точною календарною датою, обчислюються саме цією датою.

Найбільш важливим і складним є обчислення процесуальних строків у зв'язку із властивим такого роду обчисленню процесуальних строків триваючим характером. Про-

цесуальні строки – періоди часу в цивільному процесуальному праві, за загальним правилом, обчислюються роками, місяцями і днями (ст. 68 ЦПК України). Для того щоб обчислити процесуальний строк – період часу, необхідно встановити початок і закінчення його перебігу. Встановити обидві межі перебігу таких процесуальних строків необхідно саме з тієї причини, що відповідні процесуальні дії можуть бути вчинені в будь-який момент між початковим і кінцевим моментами їх перебігу.

Відлік процесуальних строків – періодів часу починається наступного дня після відповідної календарної дати, з якою пов'язано його початок (ст. 69 ЦПК України). Отже, момент, яким визначено початок процесуального строку – періоду часу, не збігається з початком його перебігу й не береться до уваги, не зараховується в його перебіг. Таким чином, початок перебігу процесуального строку – періоду часу за чинним цивільним процесуальним законодавством настає з нуля годин дня, наступного за днем початку цього процесуального строку. Дане правило визначає, що перший день перебігу процесуального строку є повною добою, що, у свою чергу, надає учасникам цивільного судочинства більше можливостей для своєчасності вчинення процесуальних дій.

Обчисленню підлягають саме процесуальні строки, що визначаються періодом часу в силу прямої вказівки в процесуальному законі (ст. 67 ЦПК України). Так, попереднє судове засідання повинно бути призначено і про-

ведено протягом десяти днів з дня відкриття провадження у справі (ст. 130 ЦПК України).

При визначенні початку перебігу процесуального строку важливо знати момент, з якого починається його обчислення, тому що в цивільних процесуальних нормах, що встановлюють строк для виконання цивільної процесуальної дії, часто вказується момент, який необхідно врахувати при обчисленні цього строку.

У судовій практиці складнощі виникають саме під час визначення процесуальних строків, які обчислюються роками або місяцями, оскільки щодо такого обчислення закон не уточнює, якому саме дню це число повинно відповідати. У юридичній науці існує позиція, відповідно до якої більш коректно виходити з того, що календарний рік починається 1 січня, а закінчується 31 грудня; початком місяця є 1-е число, а закінченням буде 30-е або 31-е (для лютого – 28-е або 29-е). У жодному з цих випадків число (день) початку терміну-періоду за своєю назвою не збігається з числом (днем) закінчення його перебігу; в іншому випадку одне і те ж саме число (день) враховувалося б двічі. Інакше кажучи, день закінчення перебігу строку – періоду часу за числом місяця, згідно із загальним правилом, передує числу місяця, що означає початок цього терміну. Оскільки ж вище ми встановили, що стосовно процесуальних строків – періодів часу закон розрізняє їх початок і початок їх перебігу, закріплюючи правило про те, що такий строк починає відраховуватися з наступного дня після календарної дати або дня настання події, якими визначено його початок, остільки закінчення процесуальних строків – періодів часу, що обчислюються роками або місяцями, має припадати на число (день), що передує числу місяця, який представляє собою початок перебігу цього строку, а не його початок. Таким чином, кінцем строку є день, що відповідає за назвою і числом тому, протягом якого настала обставина, що є початковим моментом [1, с. 21].

Можливі два способи вирішення складності питання про те, який з днів вважати закінченням процесуального строку – періоду часу, що обчислюється роками або місяцями, – той, що відповідає його початку, або той, що відповідає початку його перебігу: внесення необхідних змін до нормативно-правових актів або роз'яснення, пов'язане з тлумаченням цих норм, на рівні Верховного та Вищого спеціалізованого судів України.

Перебіг строку, закінчення якого пов'язується з подією, яка повинна неминуче настати, визначається наступним днем після настання події (ч. 3 ст. 70 ЦПК України). З точки зору класифікації юридичних фактів категорія «подія» не є коректною під час визначення моменту обчислення процесуального строку, яка застосовується законодавцем (ст. 69 ЦПК України) і деякими дослідниками. Так, як приклади подій, що вказують на початок або закінчення цивільного процесуального строку, можна навести наступні: до або під час попереднього судового засідання відповідач має право пред'явити зустрічний позов (ч. 1 ст. 123 ЦПК України); після одержання копії

ухвали про відкриття провадження у справі і позовної заяви відповідач має право подати суду письмове заперечення проти позову (ч. 1 ст. 128 ЦПК України); до набрання рішенням законної сили речові докази зберігаються у справі або за окремим описом здаються до камери схову речових доказів суду (ч. 1 ст. 139 ЦПК України) тощо. Разом із тим в усіх зазначених випадках строки обчислюються залежно від учинення процесуальної дії або рішення суду, які належать до іншої групи юридичних фактів.

З даного приводу В.В. Ярков зазначає, що термін «подія» не слід розуміти як явище, що не залежить від волі людей. У даному випадку законодавець має на увазі конкретний юридичний факт, виникнення якого, навпаки, безпосередньо чи опосередковано залежить від волі тих чи інших суб'єктів. У той же час категоричну вказівку на неминучість настання події не слід поширювати на всі процесуальні строки [2, с. 67–68].

Відповідно до ч. 3 ст. 70 ЦПК, якщо закінчення строку припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем строку є перший після нього робочий день. Наприклад, останній день строку припадає на вихідний день – суботу. У такому разі останнім днем строку буде понеділок, якщо він є робочим днем. Визначення понять «неробочий день», «вихідні дні», «святкові та неробочі дні» містять норми трудового законодавства, закріплені, зокрема, у ст. 67, 73 Кодексу законів про працю України [3].

У ст. 70 ЦПК України йде мова саме про закінчення процесуальних строків. Якщо процесуальний строк починається у вихідний, святковий чи неробочий день, то його початок потрібно рахувати саме з цих днів, оскільки, виходячи зі змісту ст. 70 ЦПК України, можна зробити виключно один висновок: вихідні, святкові та неробочі дні мають значення лише для визначення закінчення процесуального строку.

Для повного визначення ролі процесуальних строків у механізмі правового регулювання слід розглянути зупинення процесуальних строків. Зупинення перебігу процесуальних строків пов'язується законодавцем зі складними обставинами, що можуть вплинути на порушення допустимих та розумних строків вирішення справи. Зупинення провадження у справі зупиняє перебіг процесуальних строків. Зупинення строків починається з моменту настання тієї події, внаслідок якої суд зупинив провадження (ст. 71 ЦПК України).

За визначенням О.В. Ісаєвої, зупинення процесуальних строків – констатоване процесуальним законом тимчасове зупинення їх перебігу, що має місце у випадках зупинення провадження у справі на весь час такого зупинення і не зараховується до перебігу процесуальних строків. При цьому початковим моментом зупинення перебігу процесуальних строків є момент виникнення обставин, що стали підставою для зупинення провадження у справі, а його кінцевим моментом – момент поновлення провадження у справі, точніше, момент прийняття судом відповідного проце-

суального акта (як правило, ухвали) про поновлення провадження у справі [4, с. 68].

У науці цивільного процесуального права визнається, що зупинення процесуальних строків – це повна і тимчасова зупинка перебігу всіх процесуальних строків у справі, початок якої пов'язується з настанням передбачених законом обставин, що обумовлюють зупинення провадження у справі і перешкоджають подальшому судочинству, а закінчення – винесенням судом ухвали про відновлення провадження у справі, після чого перебіг процесуальних строків продовжується [5, с. 10]. Серед ознак зупинення момент зупинення – настання тієї події, внаслідок якої суд зупинив провадження у справі, про що постановляється ухвала (ст. 71 ЦПК України) [5, с. 93]. Утім, таке нормативне закріплення підстави зупинення, як момент настання події (як і визначена вище, так і закріплена в ст. 71 ЦПК України), не відповідає загальним положенням про юридичні факти та спеціальним нормам, які встановлюють підстави зупинення провадження.

Моментом зупинення провадження у справі є набрання відповідною ухвалою законної сили, а початок обчислення строків його зупинення починається з моменту настання обставин, які визначені судом у відповідній ухвалі. Під відповідними підставами слід розуміти юридичні факти, визначені в ст. ст. 201, 202 ЦПК України.

Для усунення незручностей, пов'язаних із пропуском строків із поважних причин, процесуальним законом передбачено їх поновлення. Відповідно до ст. 73 ЦПК України, суд поновлює або продовжує строк, встановлений відповідно законом або судом, за клопотанням сторони або іншої особи в разі його пропуску з поважних причин. В основі існування системи правових норм, що регламентують питання поновлення і продовження процесуальних строків для здійснення процесуальних дій особами, що беруть участь в справі, та іншими учасниками процесу, покладено поділ указаних строків на два види – законні і судові. При цьому правила про поновлення пропущених процесуальних строків поширюються виключно на строки, встановлені законом для здійснення процесуальних дій особами, що беруть участь у справі, і іншими учасниками процесу, тоді як судові строки, призначені для здійснення процесуальних дій указаними суб'єктами, підкоряються положенням про їх продовження. Необхідність у поновленні або продовженні процесуальних строків виникає в уповноваженого суб'єкта за умови їх пропуску або загрози такого пропуску в ході перебігу строків [4, с. 150].

Поновлення процесуального строку – це відновлення з причин, які суд визнав поважними, втраченого зв'язку з пропуском встановленого законом строку, права на вчинення процесуальної дії. Якщо пропущено строк, призначений судом, то на прохання сторони або іншої особи суд може продовжити пропущений строк [6, с. 711].

На думку С.В. Васильєва, поновлення процесуального строку означає визнання судом

юридичної дійсності за процесуальною дією, здійсненою після закінчення процесуального строку [7, с. 114].

Як зазначає С.С. Бичкова, поновлення строку – це відновлення первісного строку для вчинення певної процесуальної дії, якщо його було пропущено з причин, які суд визнав поважними. Для вирішення питання про поновлення чи продовження процесуального строку дуже важливе значення має поважність причин, унаслідок якої він був пропущений. Поважною є причина, що об'єктивно унеможливила або ускладнювала вчинення певної процесуальної дії у визначений строк; зокрема, це може бути тимчасова непрацездатність, службове відрадження, стихійне лихо тощо. Однак визнання причини поважною залежить тільки від розсуду суду [8, с. 154]. За С.В. Васильєвим, особливості поновлення процесуальних строків полягають у такому: поновленню підлягають тільки строки, встановлені законом; юридичною підставою поновлення процесуального строку є його пропуск з поважних причин; питання про поновлення пропущеного строку вирішує суд, у якому належало вчинити процесуальну дію або до якого потрібно було подати документ чи доказ (ч. 2 ст. 73 ЦПК) [7, с. 114].

Законодавство чітко не встановлює, що питання поновлення процесуального строку здійснюється в судовому засіданні. Враховуючи те, що присутність осіб не є обов'язковою, суддя у випадку неявки особи, яка клопоче про поновлення строку, у робочому порядку вирішує дане клопотання шляхом постановлення ухвали. Якщо особа з'явиться, указане питання має розглядатися в судовому засіданні. Це зумовлено тим, що особа може доводити суду поважність причин пропуску строку, подавати докази, адже суддя не завжди вирішує питання про поновлення процесуального строку позитивно, він може відмовити особі в задоволенні такого клопотання [9, с. 300].

Під продовженням процесуальних строків одні вчені розуміють надання нового, більш тривалого строку для вчинення процесуальних дій (А.Т. Боннер, А. Двінянинов, М.С. Шакар'ян), інші ж – збільшення їх тривалості (П.Я. Трубников) [10, с. 98].

Слід зазначити, що під поновленням пропущених законних процесуальних строків наука цивільного процесуального права минулого століття розуміла «визнання простроченої дії чинною» (П.Я. Трубников) або ж «надання юридичної сили дії, яка не була вчинена в певний час» (А. Двінянинов). Як вважає О.В. Андрійчук, на відміну від строку час неможливо поновити, а тому строк як один із часових параметрів наділяється ознаками, не притаманними часу [10, с. 98–100].

О.В. Ісаєва визначає поновлення процесуального строку як визнання судовим органом (суддею) дійсним права на вчинення певної процесуальної дії, яке втрачене внаслідок пропуску заінтересованою особою процесуального строку, встановленого для її вчинення, з причин, визнаних судом поважними [1, с. 5].

В.В. Комаров визначає продовження процесуальних строків як надання судом нового строку на вчинення тієї процесуальної дії, яка не була з поважних причин вчинена в первісно наданий строк [6, с. 711].

Відповідно до позиції С.С. Бичкової, продовження строку – це надання додаткового часу для вчинення певної процесуальної дії, якщо його було пропущено з причин, які суд визнав поважними [8, с. 154]. Залежно від того, хто встановив процесуальний строк, суду надається право його поновити або продовжити: строки, встановлені законом, можна тільки поновлювати, а строки, встановлені судом, – продовжувати. Взагалі поновлення строку передбачає відновлення первісного строку для вчинення певної процесуальної дії, а продовження – надання додаткового часу для вчинення процесуальної дії. Проте, виходячи із положення, закріпленого у ч. 3 ст. 73 ЦПК України, поновлення (продовження) строку – це визнання права особи на вчинення певної процесуальної дії після закінчення процесуального строку, якщо його було пропущено з причин, визнаних судом поважними [11, с. 272].

Процесуальні строки, встановлені законом, підлягають поновленню, а встановлені судом – продовженню [12, с. 194]. На практиці питання про поновлення строків найчастіше вирішують суди апеляційної інстанції. Причиною тому є швидше недалекоглядність самого законодавця, ніж недбалість сторін або суду першої інстанції [13, с. 11].

Для правильного обчислення процесуальних строків слід встановити зміст категорій «негайно», «швидко», «невідкладно», «завчасно», які закріплені в законодавстві для визначення періоду часу, коли необхідно здійснити певну процесуальну дію.

Законодавством встановлено такі часові параметри, як «невідкладно», «негайно», з метою забезпечення швидкості та своєчасності вчинення процесуальних дій, коли затримка в їх здійсненні може негативно вплинути на забезпечення не тільки публічних інтересів, завдань цивільного судочинства, але і прав, законних інтересів учасників цивільного процесу. Вказані поняття загальноприйнято пов'язувати із певними обставинами; вони означають невідкладність учинення певних процесуальних дій, визначених цивільним процесуальним законом. Отже, такі дії повинні бути здійснені негайно, але в будь-якому випадку негайність, невідкладність щодо цивільно-процесуальних дій не повинна перевищувати 24 годин [14, с. 50]. Невідкладність є найменшим процесуальним строком. Стосовно даного питання В.Т. Томін зазначає, що найменший процесуальний строк – це його відсутність [15, с. 32].

Висновки. Отже, дослідження норм цивільного процесуального права, які регулюють порядок обчислення, перебігу, зупинення, поновлення та відновлення процесуальних строків, ще раз підтверджує, що цивільні процесуальні строки діють як правові фікції: час як об'єктивна категорія не може бути зупинений, відновлений тощо. Перебігу, зупиненню, поновленню та відновленню

підлягають процесуальні строки як суб'єктивні періоди часу.

Обчислення процесуальних строків триваючого характеру в силу властивостей такого роду процесуальних строків становить найбільшу складність. Момент, яким визначено початок процесуального строку – періоду часу, не збігається з початком його перебігу і не береться до уваги, не зраховується в його перебіг. Таким чином, початок перебігу процесуального строку – періоду часу за чинним цивільним процесуальним законодавством відбувається з нуля годин дня, наступного за днем початку цього процесуального строку. Негайність, невідкладність учинення процесуальних дій означає необхідність їх здійснення не пізніше наступного робочого дня.

Зупинення перебігу процесуальних строків безпосередньо залежить від наявності підстав для зупинення провадження у справі. Зупинення перебігу процесуальних строків пов'язується з настанням передбачених законом обставин, що обумовлюють зупинення провадження у справі й перешкоджають подальшому судочинству. Обчислення перебігу зупинення процесуальних строків розпочинається з моменту постановлення ухвали суду про зупинення провадження, а перебіг відповідних строків – із настання передбачених законом обставин. У зв'язку із цим момент обчислення та момент зупинення процесуального строку не збігаються.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Исаева Е.В. Процессуальные сроки в гражданском процессуальном и арбитражном процессуальном праве : автореф. дис. ... к. ю. н. : спец. 12.00.15 «Гражданский процесс; Арбитражный процесс» / Е.В. Исаева. – М., 2004. – 32 с.
2. Ярков В.В. Гражданский процесс / В.В. Ярков [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.inetlib.ru/books/509.pdt>.
3. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII ; – редакція від 09 грудня 2012 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – Додаток до № 50.
4. Исаева Е.В. Процессуальные сроки в гражданском и арбитражном процессе / Е.В. Исаева. – М. : Волтерс Клувер, 2005. – 224 с.
5. Андрійчук О.В. Процессуальні строки у цивільному судочинстві: дис. ... к. ю. н. : спец. 12.00.03 / О.В. Андрійчук. – К., 2009. – 214 с.
6. Комаров В.В., Тертишников В.І., Баранкова В.В. та ін. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства : [монографія] / [В.В. Комаров, В.І. Тертишников, В.В. Баранкова та ін.]; за заг. ред. В.В. Комарова. – Х. : Харків юрид., 2008. – 928 с.
7. Васильев С.В. Цивільний процес : [навч. посіб.] / С.В. Васильев. – Х. : ТОВ «Одісей», 2007. – 480 с.
8. Бичкова С.С., Бобрик В.І., Ізарова І.О. та ін. Цивільне процесуальне право України : [навч. посіб.] / [С.С. Бичкова, В.І. Бобрик, І.О. Ізарова та ін.]; за ред. С.С. Бичкової ; 2-е вид., доп. і перероб. – К. : Атіка, 2007. – 404 с.
9. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар : у 2-х т. Т. 1 / За заг. ред. С.Я. Фурси. – К. : Видавель Фурса С.Я. : КНТ, 2007. – 916 с.
10. Андрійчук О.В. Зупинення, поновлення та продовження цивільних процесуальних строків / О.В. Андрійчук // Вісник прокуратури. – 2009. – № 4(94). – С. 93–102.
11. Бичкова С.С., Бірюков І.А., Бобрик В.І. та ін. Цивільне процесуальне право України : [підручник] / [С.С. Бичкова, І.А. Бірюков, В.І. Бобрик та ін.]; за ред. С.С. Бичкової. – К. : Атіка, 2009. – 760 с.
12. Червоный Ю.С., Волосатый Г.С., Ермолаева В.О. и др.

Гражданский процессуальный кодекс Украины: научно-практический комментарий / [Ю.С. Червоний, Г.С. Волосатый, В.О. Ермолаева и др.]. – Х. : Одиссей, 2009. – 792 с.

13. Гончар А., Спас О. ГПК: возобновление и продление сроков. Анализ института возобновления и продления процессуальных сроков, предложения по совершенствованию его процедуры / А. Гончар, О. Спас //

Юридическая практика. – 2007. – № 45. – С. 11.

14. Михайленко О.Р. Момент як окрема одиниця в часових параметрах кримінального процесу України / О.Р. Михайленко // Вісник прокуратури. – 2001. – № 1. – С. 50.

15. Томин В.Т. Процессуальные документы, сроки и судебные издержки в уголовном судопроизводстве / [В.Т. Томин, Р.Х. Якупов, В.А. Душин]. – Омск, 1973. – 50 с.

УДК 347.44

ПОНЯТТЯ «КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО» ТА «КОРПОРАТИВНІ ПРАВА» У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Бутрин-Бока Н.С., к. ю. н., викладач
кафедри цивільного права і процесу
Тернопільський національний економічний університет

Стаття присвячена дослідженню становлення корпоративного законодавства на території України. Подано правову оцінку категорії «корпоративне право», проаналізовано позиції науковців стосовно тлумачення поняття «корпоративне право». Виведено певні підсумки та зроблено відповідні висновки.

Ключові слова: корпоративне право, корпоративні права, корпоративне законодавство, право власності, корпоративні підприємства, учасники товариства, права учасників товариства.

Статья посвящена исследованию становления корпоративного законодательства на территории Украины. Дана правовая оценка категории «корпоративное право», проанализированы позиции ученых относительно толкования понятия «корпоративное право». Выведены определенные итоги и сделаны соответствующие выводы.

Ключевые слова: корпоративное право, корпоративные права, корпоративное законодательство, право собственности, корпоративные предприятия, участники общества, права участников общества.

Bytrun-Boka N.S. THE CONCEPT «CORPORATE RIGHT» AND «CORPORATE RIGHTS» IS IN LEGISLATION OF UKRAINE

This article is devoted research of becoming of corporate legislation on territory of Ukraine. The legal estimation of category is given «corporate right», positions of research workers are analysed in relation to interpretation of concept «corporate right». Certain results are shown out and the proper conclusions are done.

Key words: corporate right, corporate rights, corporate legislation, right of ownership, corporate enterprises, participants of society, right for the participants of society.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток корпоративних правовідносин в Україні передбачає необхідність приділення належної уваги правовій регламентації таких відносин.

Оскільки корпоративне законодавство України знаходиться на досить складному етапі свого розвитку, пов'язаним із соціально-економічним становищем нашої держави, на сьогодні не існує системного та єдиного застосування норм, які регулювали б сектор корпоративних правовідносин. Саме ці прогалини супроводжують низку питань, пов'язаних із неодноковим трактуванням поняття «корпоративне право». Тому дана тема статті є актуальною і потребує певного дослідження.

Ступінь розробленості проблеми. Теоретичну основу статті становлять праці відомих вчених-правників у галузі корпоративного права: М.Л. Белкіна, В.А. Васильєвої, В.В. Луця, Т.В. Кашаніної, Н.С. Глусь, О.Р. Кібенко, В.М. Кравчука, С.В. Томчишена, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.С. Щербини, Н.С. Кузнецової, М.В. Оприско, В.А. Белова та багатьох інших.

Мета статті – з'ясування теоретичного співвідношення понять «корпоративне право»

та «корпоративні права», а також аналіз законодавства України та наукові результати вчених щодо трактування даних категорій.

Виклад основного матеріалу. Терміни «корпоративне право» та «корпоративні права» часто вживаються в законодавстві України. Проте ці поняття в різних законодавчих актах використовуються в неоднакових значеннях. Деякі з них доволі складно назвати вдалими. Нерідко тлумачення наведених понять взагалі викривлюють розуміння певних правових інститутів [1, с. 141; 2, с. 99–104].

З поняттям «корпоративні права» пов'язані проблеми теоретико-прикладного характеру. Зокрема, донині тривають дискусії щодо розуміння терміна «корпоративне право» та його змісту. Чіткого й однозначного тлумачення терміна «корпоративні права» немає й досі.

Поняття «корпоративні права» уперше з'явилося у вітчизняному правовому просторі в період існування СРСР, але застосовувалось лише в деяких міжнародних договорах із питань уникнення подвійного оподаткування і майже не привертало уваги правників через відсутність практики застосування відповідних норм. На початку 1990-х років було ухвалено основоположні закони України